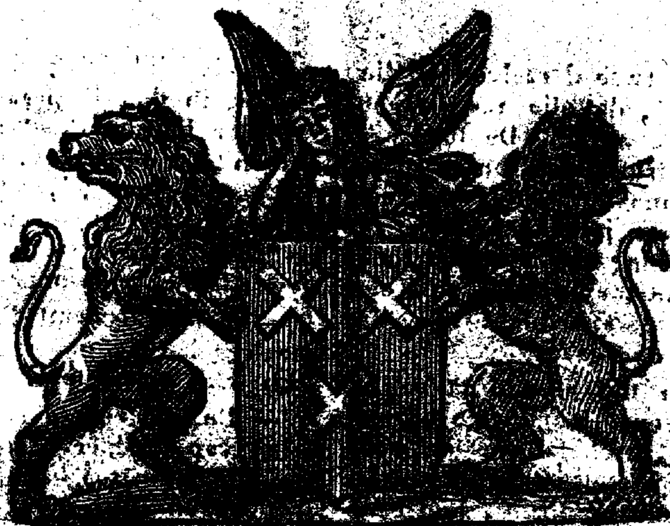
N°. 218. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Donderdag 13 September.

Frankrijk.

Parijs, den 10den September.

De Koning wordt tegen woensdag van Eu op het kasteel der Tuilerien terug verwacht.

— Reeds gisteren werd een gerucht verbreid, dat de prins *Lodewijk Bonaparte* bij den Keizer van Rusland aanzoek gedaan had om in russische dienst te treden. Aan dit vreemdklinkend gerucht werd echter weinig geloof geslagen. Thans, intusschen, vindt men hetzelve door het *Journal des Débats* herhaald. Dit blad behelst namelijk de volgende correspondentie uit Constans, in het groothertogdom Baden:

» De prins *Lodewijk Bonaparte* heeft dezer dagen een zonderlingen stap gedaan, waarover hij te meer leed gevoelen moet, omdat dezelve volstrekt geen vruchten heeft gedragen. Tijdens het verblijf van Keizer *Nicolaas* in het zuiden van Duitschland, heeft de prins om de eer verzocht van aan dien vorst te worden voorgesteld en vervolgens om in zijne legers in dienst te treden. Keizer *Nicolaas* heeft zoo wel het een als het ander van de hand gewezen.

» Gij weet dat de hoven van Weenen, Karlsruhe, Berlijn en Munchen aan het Zwitsersch eedgenootschap hebben doen verklaren, dat zij volkomen hun zegel aan de pogingen van Frankrijk hechtten om den prins *Lodewijk* Zwitserland te doen verlaten. De koning van Wurtemberg heeft zich in denzelfden geest verklaard, en thans moet het te Lucern bekend zijn, dat Wurtemberg deel zoude nemen aan de gemeenschappelijk tegen Zwitserland in 't werk te stellen maatregelen, zou Frankrijk zich genoodzaakt zag tot dwangmiddelen over te gaan."

Wat het bovenvermeld aanzoek van prins *Lodewijk* bij Keizer *Nicolaas* betreft, vele lieden zijn van meening, dat zulks slechts een uitgedacht middel der ministeriele bladen is, om gezegden prins bij zijne aanhangers in Frankrijk gehaat of verdacht te maken.

— Men begint meer en meer bezorgdheid te voeden voor eene soort van finantiele crisis, ten gevolge van het verbazend getal der in den handel gebragte aandeelen van industriele ondernemingen, die, deels door het overgroot getal, deels door den lossen grond waarop die ondernemingen berusten, meest allen hun crediet verloren hebben. Het is bekend, hoe in het tegenwoordig voorjaar de speculatiegeest zich van ieder had meester gemaakt. Van allerhande zaken werden maatschappijen *en commandite* opgerigt; soms zag men er zes of zeven op één dag aan de beurs bekend gemaakt. Door den speculatiegeest werden de premien tot eene ongehoorde hoogte opgevoerd, zonder dat iemand de minste kennis droeg van de zaak waarin hij aandeel nam; men zag aandeelen van 1000 tot 10,000 fr. en van 500 fr. tot 3000 stijgen. De aandeelen werden gemakkelijk geplaatst omdat ieder er begeerig naar was, en vooral, omdat slechts voorloopig een gedeelte, een vijf of tiende deel moest gestort worden. Later moesten echter de overige gedeelten worden aangezuiverd; diegenen die aangekocht hadden om premien te verwerven, ontbrak het aan de middelen om de verdere stortingen te doen en haastten zich om hunne aandeelen te verkoopen. Zulks gaf den eersten schok aan het crediet der industriele aandeelen. Bij deze oorzaak voegden zich weldra andere en nog grootere. Door de kamers werden vier groote spoorweglijnen van Straatsburg naar Basel, van Parijs naar Havre, van Parijs naar Orleans en van Rijssel naar Duinkerken gestemd, welker daarstelling te zamen een kapitaal van 182 millioen fr. vereischte, in 274,000 aandeelen van 500 of 1000 fr. verdeeld, voor welke aandeelen de houders thans achtervolgens de gelden vinden, of bij gebreke van dien, hunne aandeelen tot elken prijs moeten verkoopen. Van daar de oorzaak, dat men thans slechts verkoopen op de beurs ziet, de aandeelen op de gezegde spoorwegen zelven tot beneden pari zinken en hun eindelijk lot niet te voorzien is, dewijl bij zulk een voortgang eene algemeene crisis en verwarring te wachten staat. Men wil dat het ministerie voornemens is, om in de aanstaande zitting der kamers eenige voorstellen tot vermindering van de bij het kontrakt aan de ondernemers opgelegde bezwaren te doen, ten einde deze in staat te stellen hunne onderneming voort te zetten; doch velen vreezen dat ook dit niet beletten zal dat de aandeelen beneden pari zullen blijven en het gouvernement zelf ten laatste genoodzaakt zijn zal den arbeid ten einde te brengen.

— Uit Toulon schrijft men van den 5den September, dat de op last van den oorlogs-minister uitgeruste bombardeervaartuigen *Cyclope* en *Vulcain*, den 10den of 11den dezer zouden uitzeilen om zich bij het eskader van den schout-bij-nacht *Baudin* op de kust van Mexico te voegen; de twee andere bombardeervaartuigen *Volcan* en *Eclair* zouden tegen het einde dier maand vertrekken.

[illegible] den *Jupiter* af te lossen en in deszelfs plaats de admiraalsvlag te voeren.

Te Toulon werd de fransche gezant te Rome, graaf *Latour-Maubourg*, verwacht, om van daar naar Civita Vecchia te vertrekken.

— Uit Algiers schrijft men van den 1sten September, dat de maarschalk *Valée* buitengewone maatregelen tot beteugeling van de roofzucht der Arabieren had moeten nemen. — Aan sommige kolonisten was vergunning gegeven om naar Blida te gaan, ten einde de geschiktheid der plaats voor den aanleg van eigendommen te onderzoeken.

— Uit Bayonne wordt van den 9den September de volgende telegraphische depeche van den 9den medegedeeld:

» Het geheele christinische leger heeft zich den 6den aan de Arga vereenigd om op Estella te trekken; *Espartero* is den 6den, na eene ligte schermutseling, te Oliga binnengetrokken en *Alaix* denzelfden dag te Arangui, zonder weêrstand te ontmoeten. Don *Carlos* is den 5den van Onate naar Villafranca vertrokken."

— Uit Madrid schrijft men van den 2den September, dat *Cabrera*, na de provincie Valencia afgeloopen te hebben, niet, gelijk gezegd was, te Morella is teruggekomen, maar zich naar de rivier Jucar rigtte, met voornemen, zoo het scheen, om in de provincie Alikante te dringen.

Volgens den *Eco del Comercio* zou de heer *Remisa*, of wel de heer *Egea*, den minister *Mon* in het bestuur van de finantien vervangen. Men sprak ook nog van de aftreding des ministers van justitie. — Ook de onder-staats-secretaris *Olivan* zou zijnen post willen neêrleggen.

— Ter beurze van [illegible] de binnenlandsche renten heden vrij veel aanvraag. Men zeide dat de spaarbank 13 millioen voor den aankoop van 3 pCt. rente wilde besteden. — Ook in de *Ardoins* was heden nog al aanvraag; zij deden 20¾ à 21. — De notering was heden (10 *September*): 5 pCt. 109,20; 3 pCt. 80,80; Nap. renten 100; Sp. *Ardoin* 20¾; Rom. L. 101⅞.

Duitschland.

Frankfort, den 9den September.

In de stad Posen is den 30sten Augustus een der kloosterkerken, die sedert het opheffen der kloosters tot een hooimagazijn werd gebruikt, door eene onbekende oorzaak in brand geraakt en geheel door de vlammen verteerd geworden. Een groot geluk was het voor de stad, dat de rigting van den wind de verbreiding van den brand niet begunstigde; zoo dezelve anders geweest ware, zou hoogstwaarschijnlijk eene der schoonste straten of het kloostergebouw nevens de kerk eene roof der vlammen zijn geworden.

— In het nommer van Augustus van het provinciaal blad van Silezie leest men het volgende in de tegenwoordige omstandigheden merkwaardig artikel: » Hoe diep de neiging om in onderlinge verdraagzaamheid te zamen te leven bij de katholijken en evangelie-gezinden in Silezie gevestigd is, en hoe deze vredelievende gezindheid door de geestelijke autoriteiten van beide belijdenissen wordt aangemoedigd, inzonderheid van de katholijke zijde, blijkt uit de welwillendheid, waarmede op de plaatsen, alwaar onder eene der gezindten de gelegenheid tot voortzetting van de godsdienst ontbrak, het kerkgebouw van de andere gemeente ten dienste der andersdenkenden beschikbaar werd gesteld. Op de plaatsen en wel in Reinerz, Rosenthal, Steinkunzendorf, Milban, Reichenau, Ebersdorf, stelden de katholijken hunne kerken tot blijvend gebruik der evangelischen beschikbaar, en in Mocker bouwden de beide gezindheden in 1822, na de vernieling der voormalige kerk door brand, zich een gemeenschappelijk kerkgebouw. Drie evangelische kerken en wel die van Steinau, Parchwitz en Schurgast zijn aan de katholijken, en drie katholijke kerken te Guttentag, Lublinitz en Oberglogau aan de evangelischen, tot na de herstelling van eigene kerkgebouwen, in gemeenschappelijk gebruik afgestaan. 53 Katholijke begrafeniskerken kunnen, naar de bisschoppelijke verordening van 6 Mei 1805, bij de ter aarde bestelling van evangelische lijken voor de rouwplegtigheden worden gebruikt, en beide godsdienstgezindheden bouwden tot dat einde te Bunzlau en Löwenberg gemeenschappelijke begrafeniskerken. Zoo heerscht er in Silezie tusschen de evangelischen en R. katholijken een bijzonder vredelievende geest."

— Uit Berlijn schrijft men van den 5den: » Op daartoe gedaan verzoek uit Frankfort en Hamburg, is er voor eenige dagen in onze vrijmetselaars-loges beraadslaagd over de vraag [illegible]

in dezelve zouden worden opgenomen. In twee derzelven is die vraag dadelijk ontkennend beslist, op grond, dat die instellingen zuiver christelijk en niet zuiver menschelijk waren. De loge van *Royal York* besliste echter met eene meerderheid van eenige stemmen in eenen tegenovergestelden zin. Dit maakte echter nog geen einde aan de questie. De zitting werd zeven jaren geschorst, tot 1845 namelijk, in welk jaar eene herziening der statuten moet plaats hebben. Men heeft geoordeeld, zijne toevlugt tot zulk een lang uitstel te moeten nemen, daar men anders beducht was, dat de minderheid tot de overige loges zoude overgaan."

— De Bondsvergadering is sedert eenigen tijd zeer druk werkzaam, en heeft bepaaldelijk eergisteren eene langdurige bijeenkomst gehouden. De zittingen zullen niet geschorst worden voor de gewone vacantie in den naherfst. Eergisteren is de pruissische majoor *von Radowitz*, lid der militaire bondscommissie, met eene zending dezer commissie, van hier naar Luxemburg vertrokken.

— In een bijzonder schrijven uit deze rijksstad van den 8sten leest men het volgende: » Gisteren vereerden H. K. H. de hertogin van Nassau en Z. K. H. de prins *Maurits* van Nassau onze stad met een bezoek. Onder meer andere vreemdelingen bevindt zich de koninklijke Wurtembergsche luitenant-generaal en gezant te St. Petersburg, de graaf *von Bismark*, mede alhier. Baron *van der Capellen*, door Z. M. den Koning der Nederlanden als buitengewoon gezant bij de krooning der Koningin van Engeland naar Londen gezonden, bevond zich in de laatste dagen in de badplaats te Ems, en is aldaar met de meeste welwillendheid ontvangen en door Z. K. H. den grootvorst-troonsopvolger onthaald. De toevloed van bezoekers alhier is verbazend; in geen hôtel is plaats te vinden, zoodat sommige familien genoodzaakt zijn bij particulieren hunnen intrek te moeten nemen. De mis is echter niet levendig."

— Uit Bonn schrijft men van den 9den: » Na eergisteren uit Keulen vertrokken te zijn, is Z. K. H. prins *Wilhelm* van Pruissen denzelfden middag hier doorgereisd, zich naar Trier begevende, om aldaar de 16de divisie in oogenschouw te nemen.

— De landdag van het vorstendom Lippe is den 29sten Augustus, na vier weken bijeen te zijn geweest, weder uiteen gegaan.

— H. M. de keizerin van Rusland is den 6den dezer met een talrijk gevolg, van Bregenz te Ulm aangekomen. Een uur later kwam ook de russische grootvorst troonsopvolger te Ulm aan. Beide deze hooge personaadjen zetteden den volgenden dag gezamenlijk de reis naar Neurenburg voort.

— Uit Weenen meldt men van den 29sten Augustus, dat de oostenrijksche internuntius bij de ottomanische Porte, den 23sten te Weenen aangekomen is, om van daar op zijn post terug te keeren. Dezelve heeft van een hem verleend verlof gebruik gemaakt om de voornaamste steden van Italie te bezoeken, heeft zich gedurende zes weken te Parijs opgehouden, en zich laatstelijk, tijdens het verblijf van het hof te Innsbruck, derwaarts begeven.

Nederlanden.

BREDA, den 12den September.

Uit Utrecht schrijft men van den 10den dezer: » Gisteren avond ten half negen ure is alhier gepasseerd Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, met deszelfs gemalin, zich naar Maagdenburg begevende, ter bijwoning der groote manoeuvres aldaar; en heden nacht ten 2 ure H. K. H. prinses *Albert* van Pruissen, naar Berlijn terugkeerende."

— De twee en twintigste algemeene vergadering van het hoofdbestuur en afgevaardigden der distrikts-commissien van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, is gehouden te Amsterdam, den 25sten Julij 1838.

Uit de rekening door het hoofdbestuur in deze vergadering ingeleverd, is gebleken, dat van de inschrijvingen 5 pCt. werkelijke schuld, ten behoeve van het primitive fonds, is moeten verkocht worden *f* 10,000, tot dekking van het te kort op dat fonds, zoodat het kapitaal dezer 5 pCt. inschrijvingen thans bedraagt *f* 1,140,700.

Dat ten behoeve van het primitive fonds, in den loop van het jaar 1837, zijn ontvangen drie legaten, te zamen bedragende *f* 1800 en dat aan gratificatien aan de deelgeregtigden over het jaar 1837 is uitbetaald eene somma van *f* 55,532,74½, en daarenboven nog voor aanzuiveringen van gratificatien, welke over den jare 1836 niet waren uitbetaald, eene somma van *f* 201,84.

Dat aan het Invalidenhuis te Leiden zijn goed gedaan, de pensioenen en gratificatien, die door de in dat gesticht geplaatste militairen van den staat en van dit fonds worden getrokken, en ingebragt, ter somma van *f* 13,842,25½, en dat boven en behalve deze som, tot onderhoud van het gebouw, administratie, voeding en kleeding der Invaliden is uitbetaald, eene somma van *f* 20,042,96.

Dat uit den interest van de eerste gift van het Waterloo-Committé te Londen, aan verminkten en nagebleven van gesneuvelden van den veldtogt van 1815, en wel over den jare 1836 en 1837, is uitbetaald eene somma van *f* 2571.

Dat het hoofdbestuur, ten gevolge van het genomen besluit in de algemeene vergadering des vorigen jaars, en met inachtneming van de bepalingen daarbij gemaakt, is voortgegaan met de provisionele bedeeling aan verminkten uit vroegere oorlogen, gevoerd vóór November 1813, waarvoor aan gratificatien in het jaar 1837 zijn uitbetaald *f* 6,364,34; terwijl van deze laatstgenoemde 16 verminkten in het Invalidenhuis zich bevinden, waardoor het getal der personen, met inbegrip van 14 uit den strijd tegen Belgie, in dat gesticht aanwezig, op den laatsten December 1837, in het geheel, beliep 117.

En eindelijk, dat ten behoeve van de slagtoffers uit den strijd met Belgie, in den loop van het jaar 1837, is bijgedragen *f* 3,358,64½, en door het hoofdbestuur zijn ontvangen, de renten der belegde gelden, ter somma van *f* 13,400, waaronder zijn begrepen de renten van *f* 3000 2½ pCt. en *f* 2000 5 pCt. inschrijvingen werkelijke schuld, waarvan bloot de vruchten aan dat fonds zijn afgestaan, en dat daarentegen aan gratificatien in het jaar 1837 is uitbetaald geworden eene somma van *f* 29,274,28½.

— Men verneemt dat door de regering eenige voorbereidende maatregelen genomen zijn wegens het daarstellen van een geschikt huis van arrest te Goes.

— De vereenigde commissie tot de tentoonstelling van voortbrengselen van schilder-, teeken-, graveer- en beeldhouwkunst, te Amsterdam, heeft berigt, dat genoemde tentoonstelling, op maandag, den 10den dezer, voor een ieder zou geopend zijn, en wel van des morgens ten 10 tot des namiddags ten 3 ure, in het lokaal van het gewezen Oude Mannen- en Vrouwenhuis.

— Te Groesbeek is in den avond van den 6den dezer de woning van *L. Lamers* met den geheelen inboedel eene prooi der vlammen geworden. — Terwijl den 1sten dezer de huizinge van den dagLooner *Jan Jakob Ebbers*, in het gehucht Nansum (Groningen) een dergelijk lot getroffen heeft.

— Van Smyrna meldt men van den 18den Augustus: » Op den 12den dezer is de Nederlandsche oorlogsbrik *Merkuur*, kapitein *H. J. Tuning*, die tijdens hare jongste aankomst hier slechts korten tijd had vertoefd, op onze reede andermaal voor anker gekomen; zij kwam van Salonika; toen zij die haven verliet nam kapitein *Tuning* twee oostenrijksche schepen en een fransch onder zijn geleide, hetgeen de bevelhebbers van die vaartuigen hem hadden verzocht, omdat, volgens gerucht, eene koopvaardij-galjoot door zeeroovers in de golf van Salonika was genomen geworden; kapitein *Tuning* was den 9den ter reede van die stad gearriveerd; in omtrent acht jaren tijds had geen schip van die natie zich in die wateren vertoond; de aankomst van de *Merkuur* was dan ook voor de bewoners dier stad eene opmerkelijke gebeurtenis. De gebruikelijke eere-salvo's werden terstond door de forten beantwoord en eene ter reede van Salonika gestationeerde turksche oorlogsbrik bewees de *Merkuur* de meeste voorkomenheid. De Nederlandsche konsul leidde den kapitein *Tuning* met talrijk gevolg bij den gouverneur binnen; deze was zeer genegen voor de bewijzen van oplettendheid, die men hem betoonde en beval, dat men de Hollandsche officieren, alle merkwaardigheden der stad zou laten zien. Dat deze verschillende voorkomenheden zoo gereedelijk werden bewezen, heeft men in groote mate te danken aan de hooge achting welke de Nederlandsche konsul, de ridder *Carboneri*, geniet, die de eer van het hem toevertrouwde konsulaat met gepaste waardigheid weet op te houden."

— Volgens berigten uit Stokholm, van den 31sten Augustus, hebben aldaar wederom eenige oproerige bewegingen plaats gehad. In den avond van den 28, 29 en 30sten is het volk in verschillende gedeelten der stad op de been geraakt en zijn bij verscheidene bijzondere personen de glazen ingeslagen. Daar de vermaningen der burgerlijke regeringsleden, om zich rustig te gedragen, vruchteloos bleven, heeft men tot herstel der orde de hulp der militaire magt moeten inroepen, en aan deze is zulks weldra gelukt. Men zegt, dat eenige weinige lieden hierbij ligtelijk gewond zijn geworden. De oorzaak van deze nieuwe beweging is nog niet met zekerheid bekend; dit alleen blijkt, dat de haat tegen de joden, waartegen een der dagbladen van de hoofdstad zich sterk uitgelaten had, tot voorwendsel strekt. Bij een der aanzienlijkste Israëliten was het, onder anderen, dat de glazen ingeworpen werden. Dit evenwel schijnt niet meer dan een voorwendsel te zijn, en deze beweging veel meer, gelijk de vorige, van min of meer staatkundigen aard te wezen.

— In den londenschen *Morning Post* leest men: » De zware regen die in den loop der vorige maand zoo aanhoudend in deze omstreken gevallen is, heeft nu sedert een paar weken opgehouden, en sedert hebben wij fraai en warm weder. Desniettemin is de oogst zoo achterlijk, dat onze dagbladen eene uitnoodiging bevatten, welke van den graaf *Fitz Williams* schijnt uitgegaan te zijn, waarin de liefhebbers der jagt verzocht worden het schieten van patrijzen eerst op den 25sten september te beginnen. In hoe verre nu de oogst een te kort zal opleveren en verhooging van prijs zal regtvaardigen, is natuurlijk niet te onderzoeken. Uit dezen hoofde is echter de bezorgdheid des te grooter van hen, wien de nood der arme volksklasse of de rust des lands ter harte gaat; want men weet, dat de geheele voorraad van buitenlandsch koren in onze havens niet meer bedraagt dan gewoonlijk gedurende eene week in de gewone behoefte der lands kan worden voorzien, waarbij tevens de vraag komt, dat de zoo onzekere geaardheid der speculatie kooplieden kan verhinderen om te wagen aanzienlijke invoeren te ontbieden."

— Volgens nadere berigten uit Portugal, blijkt, dat de hoop, waarmede men zich aanvankelijk te Oporto had gevleid, dat, bij de verkiezingen, de gematigde partij de bovenhand zou behouden, niet verwezenlijkt is geworden. In tegendeel is de overwinning aan de zoogenaamde september-mannen of ultra-liberalen gebleven. Onder de senatoren merkt men op: *da Cunha*, *Sa da Bandeira*, enz., onder de afgevaardigden *Carvalho*, *Pereira* en andere heethoofden. Intusschen had de gematigde partij mede een aanzienlijk getal stemmen op zich vereenigd. Beide partijen verwijten elkander, dat er geweld en andere ongrondwettige middelen gebezigd zijn, om hare kandidaten te doen verkiezen. Ook in andere plaatsen moet dit het geval geweest zijn, zoodat in vele derzelve de verkiezingen vernietigd hebben moeten worden.

— Men heeft in Engeland berigten uit Jamaica tot den 15den Julij. Velen zagen aldaar het tijdstip van den 1sten Augustus, als wanneer de geheele vrijverklaring der negerslaven moest plaats hebben, met bezorgdheid te gemoet. Reeds nu heerschte onder de negers veel gisting; velen hunner verlieten de plantaadjes en verspreidden zich over het eiland. Algemeen vreesde men, dat de negers voor een groot gedeelte het tijdstip hunner geheele vrijheid, als het begin van een geheel werkeloos leven zouden beschouwen. De planters zonden reeds hunne vrouwen en kinderen naar de steden, waar zij veiliger waren, en zelfs de gouverneur van het eiland had omtrent zijn gezin zulk eenen maatregel van voorzorg genomen. — Ook door den raad der kolonie Demerary is, volgens de laatste berigten van daar, het besluit tot geheele vrijverklaring der negers met den 1sten Augustus van dit jaar, genomen.

— In het *Asiatic Journal* leest men onder andere berigten uit Indie het volgende: » De tijdingen uit het land der Birmannen wederspreken elkander; deze zijn vredelievend, gene oorlogzuchtig, zoodat men nog zeer onzeker is, welken keer de onderhandelingen aldaar nemen zullen. In het binnenland van Indie is het treurig gesteld; de aldaar heerschende hongersnood is zonder voorbeeld. De meeste bezorgdheid verwekt echter de steeds luider wordende oppositie tegen de engelsche zendelingen, die, door hunnen te ver gedreven ijver, den Hindos den grootsten afkeer van de Europesche beschaving inboezemen."

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (11 *September*) waren genoteerd: Belg. 101¾; O. Met. 106⅞; Sp. *Ardoin* 18⅝; Nap r. 93¼; Rom. L. 101⅜; Certif. te Antw. 100⅛; Braz. 80⅞. — Wissel op Amst. en Rott. ½ pCt. verl. pap.

DE GRAAF VAN PARIJS.

Weldra zullen de Parijzenaars teruggekomen zijn van de eerste bedwelming der feestvieringen, die ter gelegenheid der geboorte van den Graaf van Parijs zijn gegeven geworden; en dan zal de koude dat is bedaarde overdenking van dit voorval in de plaats treden van dat luidruchtig vreugdebetoon bij de geboorte van dat vorstelijk kind. Ongetwijfeld is het een zegen voor het regerend geslacht in Frankrijk, dat de eerste telg uit het huwelijk der Hertogin *van Orleans* van het mannelijke geslacht is; en dat er alzoo een vermoedelijke erfgenaam voor den Franschen troon in de toekomst verwekt is; maar het is niet minder de aandacht waardig, dat een zoo blij geboortefeest in het wispelturige Frankrijk zoo ongunstige gevolgen heeft gehad. De herinnering aan het geboorte-uur van den jongen Koning van Rome, aan dat des hertogen *van Bordeaux*, in een oogenblik van opgetogenheid als dat op den 24. Augustus, in Parijs, moge hoogst ongepast, hatelijk en partijgeest-ademend zijn, de daadzaak die vermeld wordt, is niet te min hoogst opmerkelijk en der overdenking dubbel waardig. Wat is er van den jongen Koning van Rome, wat van den hertog *van Bordeaux*, beide eenmaal de vermoedelijke erfgenamen van den Franschen troon, geworden? Hoe lachte alles hun toe bij de geboorte! Hoe schoon de reuzenmagt van *Napoleon* toen der tijd gevestigd! Waar is nu dat rijk; waar is de vermoedelijke erfgenaam? Alleen het graf is voldoende, om antwoord te geven. Na den val des grooten veldheers, werd *Lodewijk XVIII* door het gezag der Europesche Vorsten op den Franschen troon geplaatst; en de juichtoon liet zich hooren, toen een Prins den Hertog *van Berry* geboren werd. Waar is nu de zoo het scheen, door een groot geslacht gewaarborgde erfopvolging van den onderen tak der Bourbons gebleven? Alleen de Hertog *van Bordeaux*, die, als balling, als een onbeduidend wezen, in een vreemd land, aan zijn geboortegrond vreemde zeden leert, is overig, en wie zal hem op den troon zijner vaderen stellen? Hoe menig staatkundig of wellevend ten hove levend wigchelaar heeft niet reeds voorspeld, wat er van den pasgeboren Graaf van Parijs zal groeijen! Wat al beloften zijn er afgelegd; wat al zegenbeden opgezonden; wat al plegtige verzekeringen gegeven! En dan dat zwaard, dat kostelijk zwaard, aan een pas geboren wicht aangeboden, om dat te voeren ter handhaving van 's lands vrijheden en regten. Maar te midden van al die zinbetooverende vermaken, is er een geweest, die zich op de volle hoogte van zijn verheven standpunt heeft gevoeld; het is ontegenzeggelijk koning *Lodewijk Philips* geweest; zijn treffend antwoord aan den staatskanselier *Barthe* is er een bewijs van. Hij verbindt zich niet voor toekomstige gevaren; hij, die men weet, dat veel te koste gelegd heeft om zijnen kinderen eene goede opvoeding te geven, zal zelf de opvoeding van den jongen vorst onder zijne hoede nemen; en hij hoopt, dat hij, geheel doordrongen van den geest van Frankrijks instellingen, ieders regten eerbiedigende, zich wachten zal voor dwaze zucht naar overschrijding van magt en verandering, even noodlottig voor de koningen als voor de natien. Hij, de koning, is niet bedwelmd door het geluk; hij draagt zijn kleinzoon aan God op; maar vergeet niet de weldaden reeds over hem in zulke ruime mate uitgestort, in het herhaald behoudenis levens te midden van gevaar. Hij buigt zich naar de leer zijner Vaderen bij het altaar voor den Regeerder der Wereld; ofschoon hij niet voor dat altaar knielt, zoo als de aartsbisschop van Parijs zulks verlangde. Hij verklaart wat hij komt verrigten; maar openlijke hulde aan de eeredienst, houdt de verbanning van elke andere eeredienst niet in, zoo als de toespraak des priesters zulks wenschte. Zal de 24. Augustus dezes jaars eenmaal die weldadige gevolgen voor Frankrijk hebben, die de 24. Augustus 1772 voor Nederland heeft aangebragt; en zal de jeugdige vorst die nu geboren wordt, even als de nu in eere grijs geworden monarch in Nederland, voor Frankrijk die weldadige monarch worden, onder wiens wijs bestuur alle partijschap uitgedoofd, het algemeene welzijn gekend, 's lands instellingen bevestigd en bestendigd zijn? De toekomst heeft dat nog in nacht omsluijerd. Maar dit wenschen wij, dat het voor zoo veel geluk vatbare Frankrijk die weldadige rust des vredes moge genieten, waarbij geheel Europa belang heeft; en dat deszelfs bestuur meer en meer overtuigd worde, dat niet door het uitplunderen en verzwakken der kleine staten, maar integendeel door deze in hun aanzien en magt te sterken, de beste waarborgen verkregen worden voor dat Europeesch staatkundig evenwigt, van welks behoud een duurzame vrede ontwijfelbaar afhangt.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Behalve den hoogleeraar EHRENBERG, hebben nog twee andere Professoren der Berlijnsche hoogeschool buitenlandsche reizen met een wetenschappelijk oogmerk ondernomen, zijnde de hoogleeraar in de physiologie J. MULLER naar *Londen* gegaan, en de hoogleeraar in de botanie LINK naar *Athene*.

RUSLAND. — Door het ministerie voor het openbaar onderwijs is in den loop van dezen zomer aan verscheidene geleerden vergunning gegeven tot het doen van buitenlandsche reizen met het volle behoud van hunne jaarwedde. De aan de hoogeschool van *Moskau* geplaatste hoogleeraar TOPOROFF zal gedurende een jaar *Duitschland*, *Italie* en *Frankrijk* doorreizen, om de belangrijkste clinische gestichten en hospitalen te leeren kennen; de chirurgicus KITER van *Dorpat* zal, ter meerdere uitbreiding zijner kennis, *Berlijn*, *Weenen* en *Parijs* bezoeken; de heer PETROF, kweekeling van het te *Dorpat* bestaande instituut voor onderwijzers, heeft een buitenlandsch verlof van twee jaren bekomen, om zijne studien in de oostersche talen te *Berlijn*, *Bonn*, *Parijs* en *Londen* voort te zetten.

ENGELAND. — De berlijnsche componist, ridder SPONTINI, die zich nog te *Londen* ophoudt, zal, onder goedvinden zijner regering, tegen het aanstaande voorjaar, eene duitsche opera op eene groote schaal ingerigt, te *Londen* tot stand brengen. Onder de persoonlijke leiding van den heer SPONTINI zouden op dezen nieuwen schouwburg opgevoerd worden: *Iphigenia in Tauris*, *Alceste*, *Figaro*, *de Tooverfluit*, *Fidelio*, *Ferdinand Cortez*, *de Vestale*, *Agnes von Hohenstaufen*, *der Freischütz*, *Eurianthe*, enz. De beroemde duitsche zangeres SCHRÖDER-DEVRIENT zou tot de opvoering medewerken.

FRANKRIJK. — Bij een besluit van den minister voor het onderwijs is het onderwijs der levende talen, althans dat van het duitsch en engelsch, verpligtend gemaakt in alle de collegien van het koningrijk. Op de Akademien van *Corsica*, *Aix*, *Grenoble* en *Montpellier*, zal men een dier beide talen voor het italiaansch kunnen verwisselen en op die van *Bordeaux*, *Pau* en *Toulouse* voor het spaansch. In de koninklijke collegien van *Parijs* zal bij den cursus in het engelsch en duitsch ook dien in het spaansch en italiaansch kunnen gevoegd worden. — In de zitting der Akademie van wetenschappen van den 27sten Augustus werd de heer CORIOLIS tot kandidaat voor den post van directeur der studien aan de polytechnische school benoemd, in de plaats van wijlen den heer DULONG. In dezelfde zitting deed de heer VON HUMBOLDT hulde aan de Akademie van het groote werk van den hoogleeraar EHRENBERG over de infusiediertjes. De geleerde onderzoeker heeft in dit werk niet alleen een groot getal soorten dier diertjes beschreven en dezelve op een zestigtal platen afgeteekend, maar zelfs hunne inwendige organen bestudeerd en met behulp van verschillend gekleurde zelfstandigheden, door die diertjes als voedsel gebruikt, de verschillende magen die zij bezitten onderscheiden. Dezelfde soorten dezer zonderlinge diertjes zijn op de meest verwijderde graden breedte ontdekt geworden, en de reizen door den heer EHRENBERG ondernomen, zijn bijzonder dienstig geweest om de bouwstoffen voor de uitvoering van dit zijn werk te vermeerderen. — In de zitting derzelfde Akademie van den 3den dezer, werd door den heer VON HUMBOLDT eene zeer zonderlinge daadzaak met betrekking tot de organisatie van sommige planten medegedeeld, zoo als de *chara*, de *marchantia polymorpha*, door DE MIRBEL beschreven. Volgens de waarnemingen van den heer MAYEN, zou het stuifmeel dier planten uit wezenlijke animalcules bestaan, die eene regelmatige gedaante en bewegingen hadden. De heer HUMBOLDT zelf had met den hoogleeraar MULLER van *Berlijn* deze daadzaak meer dan eens waargenomen. Men heeft hier alzoo een nieuw punt van overeenkomst tusschen de planten, in welke, gelijk bekend is, eene bijzondere circulatie, eigene bewegingen plaats hebben en belletjes in de cellen zich bewegen, en de wezens tot het dierenrijk behoorende. — In dezelfde zitting werd door den heer ARAGO medegedeeld, dat de komeet van ENCKE reeds, schoon flaauwlijk, door den sterrekundige WALSH was waargenomen.

BELGIE. — Naar een berigt, voorkomende in het dagblad *Flanders*, houdt zeker Engelschman, WHEATSTONE, zich thans in *Belgie* bezig met den aanleg van eenen elektrischen telegraaph. Naar zijn stelsel, bestaat deze telegraph uit vijf geleiddraden, met behulp van welke men terstond de onderscheidene letters van het alphabet onmiddellijk kan aanduiden en waarvan omtrent dertig in eene minuut kunnen overgebragt worden; van sommige letters zelfs twee te gelijk. Door middel dezer vijf draden, die op vijf magneten werken, welker bewegingen in onderling verband staan, kan de heer WHEATSTONE omstreeks 200 onderscheiden teekens aanduiden. De beide waarnemers aan de einden der lijn, zijn voor een klein werktuig gezeten, hetwelk zooveel toetsen bevat als het getal der letters van het alphabet; voor hem hangt eene tafel waarop de letters leesbaar staan uitgedrukt. Wanneer een der waarnemers den vinger op een der toetsen van het werktuig plaatst, wordt de letter die dezelve moet aanduiden, duidelijk onder de oogen ge-

bragt, en zulks evenzeer voor den waarnemer aan het einde. De aandacht van den waarnemer, wien men eene mededeeling wil doen, wordt gewekt door eene alarmklok, welke door den hamer slaat, die in beweging gebragt wordt door een zeilsteen van zacht ijzer, waarop de waarnemer aan het andere einde den electrischen stroom doet werken. Volgens het bovengenoemde blad, wilde de ondernemer zijnen telegraaph in *Belgie*, even als de heer Cooke in *Engeland*, op eene groote schaal tot stand brengen; hij had brevetten in *Frankrijk*, *Belgie*, *Engeland* en de *Vereenigde Staten* genomen.

*** Heden beviel van eene *DOCHTER*, A. E. J. FAES, Echtgenoot van

BREDA, Mr. C. A. FLOOREN.
11. September 1838.

*** Heden beviel voorspoedig van een *ZOON*, Vrouwe A. M. A. DU TOY, geliefde Echtgenoot van
J. H. VAN DER DUSSEN.

BERGEN-OP-ZOOM,
den 11. September 1838.

MAGAZIJN VAN RUSSISCHE PELTERIJEN.

De Ondergeteekende heeft door deze de eer het geacht Publiek te verwittigen, dat hij alhier gearriveerd en uitgepakt is in het *Hôtel des Pays-Bas*, in de Torenstraat, met een ruim en fraai Assortiment van Russische en Amerikaansche PELTERIJEN, bestaande in Boas, Palantines, Pelerines, Moffen, Cols, Manchetten, differente soorten van Voeringen voor Dames-Mantels, Glacé Handschoenen uitgevoerd en met bonte Randen; voor Heeren, Polonaisen, Reis- en Huis-Pelzen voor de Gezondheid, Voetzakken, Voetkorfjes, Glacé Handschoenen met bonte Randen, Jagt- en Reis-Handschoenen en Wanten geheel van Bont vervaardigd, Jagt-Mofjes, Heeren Boas, diverse soorten van Kragen voor Mantels en Jassen, welke hij ook en gros verkoopt, en verder al wat tot het vak van Pelterijen behoort; zijnde de vermelde artikelen van de fijnste en kostbaarste soorten vervaardigd; hij belooft eene accurate en civiele bediening, en staat ten allen tijde voor de echtheid zijner geleverde Goederen in, en neemt dus door deze de vrijheid zich in de protectie en in het vertrouwen van het geëerd Publiek aan te bevelen, daar hij immer alles aanwenden zal zich dezelve waardig te maken; zullende hij uiterlijk uitgepakt blijven tot den 15. dezer.

BREDA, ADR. VAN [illegible]FF,
12. September 1838. *Bontwerker te Rotterdam.*

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. AGENTSCHAP BREDA.

IN HET EERSTE RESSORT.

TOLVERPACHTING.

De Agent van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal, op Vrijdag den 21. September 1838, des voormiddags ten elf ure, ten huize van de Wed. OERS, op de Groote Markt te *Breda*, al of niet in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het 1ste Ressort, en ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, publiek, voor den tijd van *Achttien Maanden*, ingaande met 1°. October 1838 te middernacht, aan den genoegbiedenden Verpachten:

DE ONTVANGST DER TOLGELDEN aan de Barrière n°. 11, op den Grooten Weg der 1ste Klasse n°. 3, te *Sluivezand*, onder *Rijsbergen*.

Het Tarief en de Konditien voor deze Verpachting, liggen ter lezing ten Kantore van den Administrateur der Domeinen, in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, en den Agent van het Domein te *Breda*; voorts te *Breda*, bij den Notaris voormeld en in het Koffijhuis bij de Wed. OERS; terwijl bij den Opziener J. LUGTEN, te *Terheyden*, nadere informatien te bekomen zijn.

De Agent voormeld,
M. SMITS.

BIJ TOEVAL TE KOOP:

Een goed gedresseerde JAGTHOND, zullende zijn *derde Veld loopen*, van een extra goed ras, bruin gladharig.

Te bevragen bij BUIJZEN, in het Logement *de Zwaan*, te *Roosendaal*.

POSTWAGEN-DIENSTEN,

DE NEDERLANDER.

De Ondergeteekenden, Ondernemers der POSTWAGEN-DIENSTEN, *DE NEDERLANDER*, van *Breda* op *Amsterdam* over *Utrecht* en *vice versa*, verwittigen bij deze het reizend Publiek, dat, ten gevolge van den Verkoop van het *Hôtel des Pays-Bas* alhier, hun Kantoor verplaatst is naar het *Hôtel de Stad Diest*, bij C. J. KUYPERS, op den Haagdijk alhier, van waar hunne Wagens, te beginnen met den 15. dezer, alzoo dagelijks zullen afrijden en aankomen.

BREDA, J. VAN BEUSEKOM EN COMP.
1. September 1838.

*** De Boekhandelaar J. M. E. MEIJER, te *Amsterdam*, geeft op heden uit en heeft alom verzonden:

J. VAN DEN HAGE, *De Schaapherder*. Een verhaal uit den Utrechtschen oorlog, 1481—1483. Met fraai gegraveerde Titels en Vignetten op staal. Twee Deelen, gr. [illegible] . . . . *f* 8,40.

Binnen twee à drie maanden volgt stellig het vervolg en slot van dit werk.

Daar des schrijvers eerste werk, getiteld: *Het Slot Loevestein in 1570*, binnen zeer korten tijd geheel uitverkocht is geweest, zoo twijfelt den Uitgever niet, of dit, weder bijzonder goed geschreven Verhaal, zal bij ons Nederlandsch Publiek met genoegen ontvangen worden.

CONTREFAÇON.

AVIS ESSENTIEL.

LA PATE PECTORALE DE REGNAULD AINÉ, Pharmacien à Paris, rue Caumartin, n° 45, recommandée par les principaux journaux de médecine français, et généralement ordonnée par les médecins les plus distingués de toutes les Facultés et Académies, pour la guérison des *Rhumes, Toux, Catarrhes, Coqueluches, Asthmes, Enrouements et Irritations de poitrine*, a été CONTREFAITE dans divers pays étrangers.

Comme on ne saurait prendre trop de précautions pour se garantir des contrefaçons, *surtout lorsqu'il s'agit de la santé*, nous prévenons les consommateurs que **LA VÉRITABLE PATE DE REGNAULD AINÉ**, telle que M. L. **FRERE**, de Paris, la prépare, et telle qu'elle se vend depuis dix années dans toute l'Europe, ne se délivre qu'en boîte, et que chaque boîte est scellée d'une bande de papier vert dont voici le modèle.

Par Brevet d'Invention.

PATE DE REGNAULD AINÉ.

L. FRERE,

Élève et successeur de Regnauld ainé,
et seul propriétaire de cette pâte.

Dépôts: à Amsterdam, chez MM. *Anthonie Kluytenaar*, pharmacien chimiste, Kalverstraat n° 2 ... *Blancard*, confiseur, Kalverstraat 39; *Cérisier*, confiseur, Warmoesstraat no 14; à Harlem, chez *M. Cremer*, confiseur, Hoek van de Korte Veerstraat, n°. 1070; à Alkmaar, chez *Lutterot*, confiseur; à Delft, chez *Drabbe*, confiseur; à Dordrecht, chez *J. van Goudoever de Jongh*, Banketbakker, E. D. n°. 726; à Leyde, chez *Zuur*, confiseur; à La Haye, chez *Nieuwerkerk*, confiseur, *Mouton*, père et fils, et *Ph. W. Sack*, negociant; à Rotterdam, chez *Losel Vorsman*, pharmacien, Westnieuwlands; à Schiedam, chez *Jac. van der Schalk*, pharmacien; à Gouda, chez *R. J. B. Schultze*, pharmacien, ... 144, et chez les *Sœurs Weyers*, ... à Utrecht, chez *A. F. Reuzer*, négociant, Nieuwegracht, Wijk E n° 144 ter; à Amersfoort, chez *Hondius*, droguiste; à Arnhem, chez *J. A. Hordt*, marchand, Bakkerstraat, 88; à Nimegue, chez *Joh. van Gils*, marchand, op den hoek van de Brugstraat, L. A., n°. 1, ter; à Goes, chez *Oversluis*, pharmacien, et *J. A. Lecointre*, pharmacien; à Middelbourg, chez *van Bakelen*, pharmacien, rue Langendelft, 116, et *D. J. J. Mandemaker*, pharmacien; à Zierikzee, chez *J. A. Oohmen*, pharmacien; à Deventer, chez *Louwerens*, coiffeur; à Groningue, chez *Joh. Sypkens*, négociant; à Leeuwarde, chez *Theodore Olivier*; à Berg-op-Zoom, chez *A. de Bruyn*, confiseur; à Zwolle, chez *Louwerens*, coiffeur; à Bois-le-Duc, chez *F. L. Welsch* fils, marchand de galanteries vis-à-vis le Lion d'Or; à Breda, chez *G. L. van Mens*, pharmacien, et *Van den Goorbergh*, pharmacien; à Tilbourg, chez *H. Martens*, pharmacien.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.